

HEMŞİRELİK ARAŞTIRMA SONUÇLARININ DUYURULMASI VE YAŞAMA GEÇİRİLMESİ

Zuhal BAHAR*

ÖZET

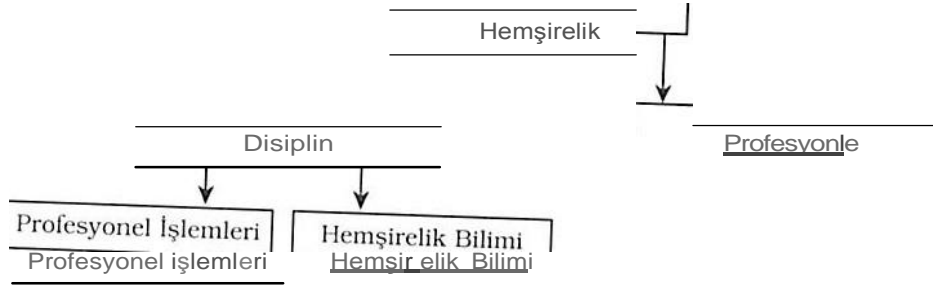
Bir çok yazar hemşirelikte araştırma sonuçlarının küllanımın çok yavaş ilerlediği ve hemşirelik eylemlerinde bilimsel yaklaşımın yerleştirilmesinde güçlüğü vurgulamaktadır. Son iki on yıllık süreden beri hemşirelik eğitiminde ve hemşirelik araştırma alanında uygulama geçirmek için değişiklikler yapılmaktadır. Hemşirelik uygulamaları ve hemşirelik araştırmaları arasındaki bu çubuğu azaltmaya gereksinim vardır. Ancak yapılan girişimler amaca ulaşmak için çok azdır.

HEMŞİRELİKTE NİÇİN ARAŞTIRMA?

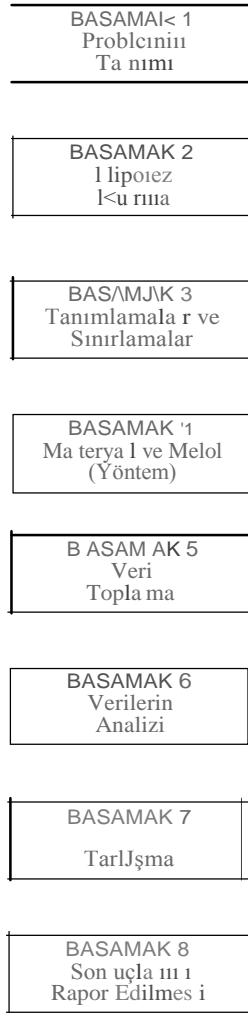
Sağlık alanında ortaya çıkan yeni yönelme ve istekler. çağımızda bilimsel bilgi düzeyindeki kapsamlı büyüme ve "2000'li yıllarda Herkesin Sağlık" sunmak için belirlenen hedeflere ulaşmada hemşirelerin bilimsel olması kaçınılmazdır. D.S.Ö.'ne üye ülkeler. "2000 yılında Herkesin Sağlık" amacının başarıya ulaşması için. hemşirelerin temel sağlık hizmetlerinin sunumunda önemli bir insan gücü kaynağı olduğunu vurgulamak için. 1980'li yıllarda hemşirelerin 4 temel görevlerinde birinin de "Araştırma" yapmak olduğu belirtilmiştir (3).

Hemşirelik mesleğinin hem bir disiplin. hem de profesyonel olduğu Şekil I'de görülmektedir (4, 6, 28). Bu nedenle hemşirelerin bilimsel olabilmesi hizmet ettiği toplumlarla araştırma yapmasına bağlıdır. Hemşireler, hemşireliği araştırmaya dayalı bir disiplin olarak görmeli. araştırma alanı kalıplaşmış ve uygun hemşirelik araştırmaları yürütülmelidir (8, 22, 24, 26).

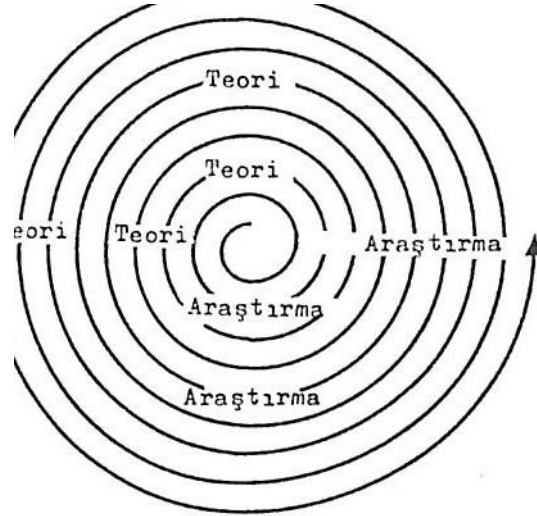
* Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Bornova-İzmir

Şekil 1.

Şekil 2.

Şekil 3. Bilgi Spiralinde Teori -Araştırma ilişkisi

Eğer hemşireler sağlık bakım sisteminde canlı kalmak istiyorlarsa, hemşirelik uygulamalarına ve bilgisine katkıda olacak gelişimleri yapmaktan zordadır. Hemşireler sadece çalışmalarıyla sorunları belirlemekle kalmayıp, aynı zamanda araştırma yoluyla bilimsel olmayı ve araştırma uygulamalarını hemşirelik uygulamalarına geçirecek stratejileri geliştirmek zorundadır (17).

Hemşirelik mesleğinin gelişimi için öncelikle tüm hemşirelik personele inandırıcı ve emin farkına varmalarına yardımcı olmaya gereksinim olduğu bilinmektedir. Şekil 2'de de hemşirelik araştırmalarının adımları, Şekil 3'de ise hemşirelik araştırmalarının teorileri, teorilerin araştırmaya olan ilişkisi görülmektedir.

Hemşirelikte araştırmaların geçmişine lusa cabalınca kolu rs ak: araştırmacı kavramı hemşirelikte 19 yy. da Florence Nightingale ile başlamış, 1950'lerde hemşirelik araştırmalarına bakış, 1960'larda metodoloji, 1970'lerde mali kaynak temini, 1980'lerde profesyonel günde mi tamen gelişmiş, teori bazında araştırmalar biçiminde s üregelmiştir (3).

Anca k ölkemizde ve dünyada araştırmaya pa n hemşireler üniversitelerde kariyer yapanlarla sınırlı kalmaktadır. 1988'de Nurs ing Research de rginde 10 yıllık zaman dilimi içinde hemşirelik araştırmaları irdelenmiş ve araştırmaların % 56'sını doktora lı hemşirelerin yaptı ğı, bunun % 36'sının hemşirelik uygulamalarına dönük oldu ğu ve % 64'ünün ise tanımlayıcı türde oldu ğu belirtilmiştir (15). Ülkemizde yapılan araştırmaların ise % 46.2'si tanımlayıcı, % 31.4'ü karşılaştırmalı, % 22.2'sinin ise deneysel türde oldu ğu saptanmıştır. Ege Üniver-sitesinde yapılan bir araştırmaya göre de araştırmaların % 21.9'unun Sağlık Ağ lığı, % 15.2'sinin iç Hastalıkları, % 12.3'ünü n Eğitim ve O/09.5'inin Hemşirelik uygulamaları oldu ğu belirtilmiştir (2). Üç u lusal hemşirelik kongresinde toplam 260 bildirinin 33'ü klinisyen hemşirelere aittir. Aynıca bir araştırmacı sonuçlarına göre uygulamalara dönük araştırmaya pılmasının önere nlerin oranı yalnızca % 4.1'dir (1). Bu verilerden de anlaşılacağı üzere klinisyenlerin araştırmaya katılımı oldukça sınırlıdır.

ARAŞTIRMA BULGULARININ KULLANIMININ GEREĞİ

Bird iğer önemli sorun hemşirelikte yapılan araştırmaların hemşirelik uygulamalarında kullanımının çok az olmasıdır. İleriye ristik hemşirelerle klinikte çalışana hemşireler arasında bir köprü kurula bilirse, araştırmacı bulguları yaşama geçebilir ve hemşirelik bilimi araştırmacılarla geliştirek bilimsel niteliğini kazanabilir. 1981'de Florence

Down hemşirelik araştırma ları için "İlenüz gece ve yarınki sa ba h için bir şey yapamadık" diye rek he mş irelerin yoğun çalış ma la rı içinde araştırma ların yer vermediklerini belirtme ktedir (28).

He mş ireli ği geli ş Urme pro gra m ı içinde 328 hemş irelik fakülte üyeleri de hemş irelik de gelece kte ara ş lırna önceli ğinin ne olacağı ara ş tırılmı ş tır. Delphi S urvey'i olarak bilinen bu ara ş tırma da 150 önce li ğin 3 maddesi şöyle belirtilmiş tir:

1. He mş irelik mesle ğinin önemini belirleyici.
2. He mş irelik mesle ğinin soru mlulu klarını belirleyici.
3. Has lan ın refahını sağ laya ca k ara ş tırma la ra öncelik (27).

Amc rika 'da 1 le mş irelik Bölümü tarafından yapıla n topla n tın ın amac ı ise "Hemş irelik ara ş tırma la rını tanımak ve 1990'lı yıllarda hemş irelik ara ş tırma ların ın uygula maya geçirme k için stratejiler" belirleme k üzere ne yoğunlaş mış tır. Örne ğin s lr esi altmak için geli ş tirile n form lar s ta nd ar dize ed ile rek. bir protokol dah ilinde klin ik uygula maya geçire- bilece ğine iş aret ed ile rek. Lü m he mş irelerin bunu kull an mas ın ın söz konusu olacağı belirtilmiş tir- (27).

8 ğır araştırma lar. he mş irelik uygulamalarında kulla nıla b ilir se o zaman klin is yen ve ara ş tırıcı h emş irenin beraberli ği söz konusu olur. Bu beraberlik a;;a ğıda belirlilen yararlan sağ layacaktır:

1. Klinisye nler tarafından araştırma yapmanın önemini anlama.
2. Ara ş tırma bu lgularını yorumlama.
3. Klinik ala nd a ara ş tırma nın da ha fazla kull anım ın ı sağ la ma (5).

ARAŞTIRMALARIN KLİNİKTE KULLANIMI İÇİN ENGELLER

Hemşirelerden "araştırma" yapma ları ve bulgularını uygula ma - larına geçirm ele ri bekle nir ken bu iş levlerini yapamama nedenlerini bilmek ge rekme ktedir. Aş a ğıda bu engeller şöyle öze Ue nmiş tir (3. 5 . 22. 25. 26. 27).

He mş irelik personelinin ka tılım ı için idari des te ğin yoklu ğu.

Hemşirelerin ara ş tırma yı yorumlama ve kull an ma da bece ris in i geli ş tirece k ara ş tırma orga niza syon un yoklu ğu.

He mş irelerin forma J e ğitim de ara ş tırma ders lerinin olmaması ya da yeters izli ğ i ==> KAI Ş I TUTUM bu da he mş irelerin ara ş tırma ya negatif tutum geli ş tim es in e ned en olma kta dır.

Araştırmaların basımın dak i güç lü kle r.

İş o r ta mın ın uygun koş ulla rda olma mas ı.

Ha s ta ü zerine oda klaş mış a ra ş lırma lan n a zlığı.

Bireysel ara ş lımla la ra a ğ rlık verilir. ekip ha lind e a ra ş lır ma - la n n yürütülmemesi.

Ve rilen eđ itim ile is le n en h izme t. arasındaki farklılık.

Hemşirelik okulla rı ile has ta nelerin birlik le çalışma mas ı. özellikle hemşirelik okullarının izole olma sı.

He mşirede n istenen görevlerdeki karmaşa

Hemşirelerin çok yoğun olma sı

Araştırma okuyaca k zamanla rın ın olma mas ı.

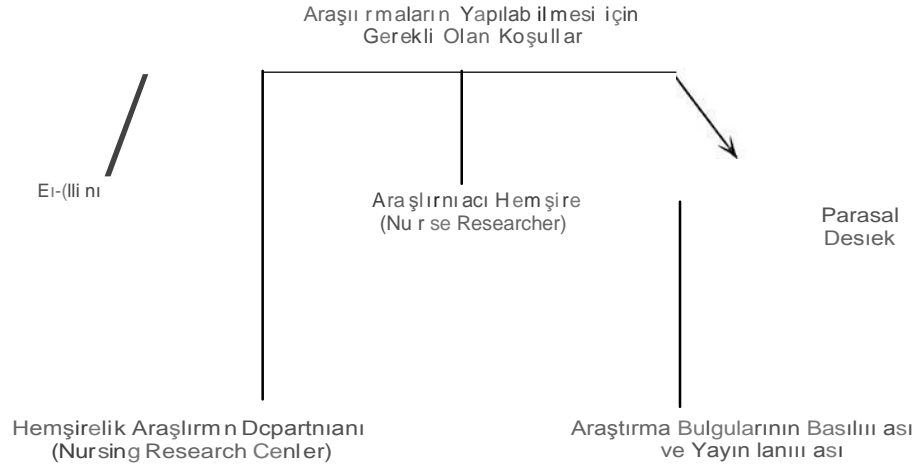
Kü tü ph a neye gidecek zamanlarının olmaması.

Dergi okuyaca k zamanla rının olma mas ı.

Tüm bu enge lle rin sonu cunda hemşirelikte a raş tırmala rın s ınırılı ka ld ıđ ı ve araş tırma bulgula rını n yaşa ma geçiremediğ i. bilgi ve de neyim ler a ra s ın da bir yetersizlik olduğu söylenebilir.

HEMŞİRELER NE KOŞULLARDA ARAŞTIRMA YAPABİLİR?

He mşirele rin a raş tırma yapabilmesi ve a raş tırma bu lg u la rını yaşama geçirebilme sı için öncelikte He mşire lik Müdürlüğünün ve Ha s - tane yöneliminin d es teğ ine gereksinimi va rd ır. Ayrıca a ş ağ ıda b elirli lcn bir çok koşulların olma sı gerekmektedir.

EGİTİM: Hemşirelik okullarının bugün %96'sında araştırma dersi bulunmakta dır. Ancak bugün tartışılan konu. hemşirelere mezun olduklarında araştırma yapabilmeleri için araştırma dersleri nasıl. hangi düzeyde öğretilmektedir. Amerikan Hemşireler Birliği (ANA) mezun hemşirelerden araştırma aktiviteleri olarak aşağıda belirtilen koşulları yapabilecek biçimde yetiştirilmesini önermektedir (7):

1. Araştırmanın okuma. yorumlama. değerlendirme ve uygulama yapılabilmeye.
2. Bilimsel çalışmalara katılım,
3. Araştırılacak problemleri belirleme.
4. Toplanan verilerin etkili kullanılabilmesi,
5. Diğer sağlıkla ilgili ve hemşirelik araştırma alanını hemşirelik bakımına uyarlama.
6. Bulguların meslektaşlarıyla paylaşılması.

Yukarıdaki fonksiyonları hemşirelerin yapabilmesi için Lisans düzeyinde aldıkları derslerin teorik düzeyde olmaması. uygulamaya dönük yapılması gerekmektedir. Öğrencilere araştırma derslerinde sınıf projeleri yaptırılarak 2 önemli mesaj verilmelidir:

1. Hemşirelerin araştırma yapabilmeleri için milyonlarca paraya gereksinimleri olmadığı.
2. Araştırmaların diğer hemşirelik işlevleri gibi günlük fonksiyonlarında biri olduğu ve özel bir işlem olmadığı öğretilmelidir.

Bunun için 3 yıllık lisans ömüründe verilen araştırma derslerinin 30 öğrenci için öğretim üyesi, 5-6. sınıfla birlikte bir yıl içinde 10-12 bölümde verilecek kurslar biçiminde yürütülmesi önerilmektedir (7). Sınav anksiyetesi öğrenciye verilmeksizin yürütülecek kursların zamanı dilimi şöyle olacaktır (17):

Araştırma Kursu :	
İçerik	% 5
Problemi ifade	% 10
Araştırma sorusu	% 5
Literatür tarama	% 10
Kavramsal çatı	% 5
Değişkenleri belirleme	O/o 5
Çalışmanın planı	O/o 5
Örnek ve veri toplama	O/o 5
.....	% 50
Raporun kurgusu	% 20
Ara sınav	% 10
Final sınavı	% 20
.....	O/o 100

Araştırma derslerinin amacı "öncesinden daha farklı düşünme" olacağını öğretmeye yöneliktir. Araştırma dersleri yalnızca lisans öğrencilerine verilmeye kalmayıp, mezun hemşirelerin hizmet-içi eğitim programları ile desteklenmelidir.

HEMŞİRELİK ARAŞTIRMA DEPARTMANI (NRC): Hastanelerde hemşirelik araştırma departmanına sahip olmaya yönelik eylemler bilim ve dayalı klinik kararlar vermede ve kaliteli bakım için bir impu ls ola ı-ak 1990'lı yıllarda yaygınlaşmıştır (19). Bu nedenle her hastanede 1 le mş ire lik Araştırma Departmanlarının kurulması gerekmektedir. Bu kuruluşun amacı, araştırmalar için parasal destek bulmak, daha sağlıklı ve kaliteli bakım ve bilme k için araştırmalar yürütmektir. Bu amaçla ulaşılacak için araştırmacıları yetiştirme üzere araştırmacı kursları vermek, hemşireleri araştırmaya yapmaya ya da araştırmalara dahil etmeye yöneltmek, araştırmaların sonuçlarının hastane bakımında kullanılmasıdır (20).

Bu departmanın majör fonksiyonu klinik alanında hemşirelik araştırmalarının yürütümünü etkileyecek engelleri sıralamaktır. Kurum-ilişkin işlevler, politikalar ve personel hakkında bilgi edinmek için formlar hazırlamaktır. Elden alınan bilgiler doğrultusunda kurumun amacı ve prosedürleri hakkında araştırmacıları bilgilendirir. Herhangi bir hemşirelik araştırmasını kurumda uygulamadan önce, bu çalışmanın bilimsel geçerliliğini değerlendirir, insan hakkında etik olup olmadığını inceleyer. Hastane bakımına katkı olabileceğini, araştırma zamanı, personelin zamanını etkileyip etkilemeyeceğini değerlendirir. Ayrıca daha fazla hemşirenin araştırmaya katılabilmesi için hemşireleri güdüler. Hizmet-içi eğitim programları kapsamında araştırmacıları konusundaki hemşireleri eğitir. Hemşirelerin bilimsel rolleri içindeki rolünü belirler. Araştırma etkinliğinin yoğunlaştırmak ve artırmak için stratejiler belirler. Araştırma alanının yürütümü için koordinasyonu sağlar. Amaca ulaşmak için eğitim kuruluşlarında görevli hemşirelerle ilişkiye girer. Hemşirelik Müdürlüğü ve Başhekimlikle iyi bir iletişim kurarak idari desteği sağlar (9, 18-20, 23, 27).

Aşağıda komitenin bir araştırmanın hem bilimsel, hemde uygulamaya dönük değerlendirme rehberi verilmiştir (28).

Uygulamada Kullanım İçin Araştırmaların Değerlendirilmesi:

A) Problemin Belirlenmesi ve Literatür Taraması

1. Bilimsel değerlendirme

- a. Problem açıkça tanımlandı mı?
 - b. Tanımlanan problemin önemi var mı?
 - c. Literatür araştırmanın doğru olduğu mu?
 - d. Önce yapılan araştırmalarınla ilişkisi açık mı?
 - e. Kavramsal çarışması nedir? Metod uygun mu?
 - f. Araştırmanın spesifik amacı açık mı? Değişkenler tanımlandı mı? Hipotezler ifade edildi mi? İyi kuruldu mu?
2. Uygulamada Değerlendirme
 - a. Bu problem hemşirelik uygulamaları için önemli mi?
 - b. Araştırmanın çarışması hemşirelik uygulamaları hakkındaki hemşirenin bilgisine ne derecede uygunluk sağla makla?
- B) Uygulama Yeri ve Denekler
1. Bilimsel Değerlendirme
 - a. Evren tanımlandı mı? Örnek tanımlandı mı?
 - b. Denekler nasıl alınacak? Örnekler?
 - c. Örnekleme hatı kaynakları neler olabilir?
 - d. Örnekleme hacmi yeterli mi?
 - e. Deneklerin halde n yeterince korunmuş mu?
 - f. Bu araştırma nerede yürütülecek? Laboratuvar? Toplum? Hastane?
 2. Uygulamada Değerlendirme
 - a. Hastaların tipi nedir? Araştırma bu hastaya uygun mu? Hemşirenin çalıştığı yerde böyle hastalar var mı? Farklılık muhtemelen sonucı etkiler mi?
 - b. Uygulama yeri; uygun mu? Hemşirenin çalıştığı yerden bu araştırmanın farklılığı veya benzerlikleri nelerdir?
 - c. Eğer bu çalışma yapılmamış olsa, hastalar muhtemelen bu işlemlere katılacaklar mıydı?
- C) Planlama
1. Bilimsel Değerlendirme
 - a. Araştırmanın Upi nedir? (Tanımlayıcı, longitudinal, deneysel, cross-sectional?)
 - b. Araştırma planı araştırma sorusuna beklenen cevabı ve sonuçları uygun mu?
 - c. Kontrol grubu uygun mu?
 - d. Arın değişkenler (şarşırtıcı d eğışkenler) belirlebildi mi?

2. Uygulama Değerlendirme

- Eğer bulgular hemşirelik uygulamalarına uyarlanacak olursa bazı sonuçların ölçülmesi için ihtimal var mı?
- Yerli olarak tanımlanmış metodun klinikle uygulanmasına olanak var mı?

D1 Araçlar ve Ölçümler

1. Bilimsel Değerlendirme

- Ölçümlerin geçerlilik ve güvenilirliği ne kadar yaygındır?
- Bu araştırma rapor edilmiş ve test edilmiş geçerlilik ve güvenilirlik var mı?
- Tanımlanmış ölçümler araştırmanın amaç ve bulguları ile ilişkiyi belirlemek için yeterli mi?
- Ölçümler bulguları etkileyebilecek mi?

2. Uygulama Değerlendirme

- Bu ölçümlerin klinik alanda anlamlılığı ve gerekliliği hakkında herhangi bir görüşünüz var mı?
- Bu veri toplama metodunun hemşirelik bakımına uygulanabilirliği var mı?

El Veri Analizi

1. Bilimsel Değerlendirme

- Verilerin dağılımı nasıl yapılacak (Frekans dağılımı, vs.)
- Medyanları karşılaştırıyor mu?
- İstatistiksel testler sorulara ya da hipotezleri test etmeye uygun mu?
- Tablolarda verilerin presentasyonu (sunumu) açık mı?

2. Uygulama Değerlendirme

- Verilerin klinik yapıya uygunluğu olacak mı?
- Araştırma bulgularına ya da diğer değişkenlerin uygulanmasına bağlı olarak olasılık var mı?
- Bulguların istatistiksel önemi kadar klinik olarak da önemi var mı?

F) Tartışma ve Öneriler

1. Bilimsel Değerlendirme

- Tartışma açık mı?

- b. Tartışma verileri edaya lı mı?
- c. Sınırlama ve alternatif açıklamalar var mı?
- d. Bulgular orjinal çatı ve araştırmanın amacı ile ilişkilili mi?
- e. Sonuçlar toplumsal çalış malar a genellenabilir mi?

2. Uygulamada Değerlendirme

- a. Yazarın tartışmasıyla hemşire hem fikir mi?
- b. Tartışmada i karan ne?
- c. Daha fazla bilgi için ileri literatür gereksinim var mı?
- d. Bunlar daha önceki bulgulara uyarlanabilir mi? Yeni ilik için öneriler ya da değiş iklikler var mı?
- e. Bulgular problemleri hemşirenin duyarlılığını arttırıyor mu? yoksa direkt eyleme yol aç mıyor mu?
- f. Hemşirenin araştırıcıda n daha fazla bilgiye gereksinimi var mı?

Amerika'da bir hemşirelik Araştırma Komitesi kendi hemşirelerine daha ileri basamakta araştırma yapmaları için her düzeydeki hemşire için performansı değerlendirmesi amacıyla bir ölçek geliştirmiş tir. Bu değerlendirme formu 3 basamaklı olup aşağıda gösterilmiştir. Araştırma değerlendirme formu "profesyonel büyüme"yi hedeflemektedir. Örneğin hemşirelerin araştırma makale okuyup Journal saatlerde özetleme, araştırma önerisi teklifini yapma gibi... fonksiyonlarını geliştirmektir (11).

Araştırma Değerlendirme Aracı

Düzye	1	2	3	4	Performans Değerlendirme İcsisi
		()	()	()	Hemşirelik literatür tarama ve araştırmaları tanıma
) ()	() ()		Araştırmaların uygulamaları personeli ve profesyonel büyüme nasıl etkileyeceğini gösterme
2) ()	() ()		Mevcut hemşirelik araştırma alanının özelliğini belirleme
) ()	() ()		Araştırma bulgularının uygulamaya geçirilmesi ni meslektaşları ile paylaşma ve analiz etme
) ()	() ()		1. Klinik alanda araştırmayı uygulamama
3	DDDDDD				1. Alan ve politika ve işlemlerin değiş iklikleri önerme
	DDDDDD				1. Literatürü gözden geçirme/araştırma verileri sunma
	DDDDDD				1. Klinik alanda belirlenmiş hemşirelik uygulamaları için özden geçirdiği literatürü meslektaşları ile paylaşma
	DDDD				2. Hemşirelik araştırma alanına katkı ya da komite üyesi olarak aktif katılımına (örneğin Veri toplama katkı)
	DDDDDD				

HEMŞİRE ARAŞTIRICI: Hemşirelik araştırma departmanının başında tam gün çalışarak en az bir hemşire olmalıdır. Hemşirelik araştırma departmanını direktörü, hastalaba lımlı kites in i geliştirebilecek kapasitede: ep idemiyoloji, araştırma, istatistik kadar iletişim becerisine de sahip olmalıdır. Bir sekreter ve araştırmacı asistanları ile birlikte çalışmalıdır.

İlemlere araştırmacılar bugün birçok hastanede görev yapmaktadır. Amerika'da yapılan bir çalışmada hemşire araştırmacının O/o 74'ü hastane araştırmacı komitesinde çalışmaktadır. O/o 71'i hizmet-içi work-shoplarla araştırma dersleri vermekle ve O/o 94'ü klinik uygulamalarla ilgilenmekle ve O/o 50'si klinik uygulamalar ile ilgili proje yürütmekte oldukları saptanmıştır (12).

Diğer bir çalışmada ise 17 hastanenin % 33'ünde hemşire araştırmacısının var olduğu, 4 hastanede tam gün çalışmaktadır. 6 hastanede hemşirelik projesini yürüttükleri ve 6 hastanede araştırma bulgularını yayınladıkları ve araştırmacı bulgularını hemşirelerle paylaştıkları saptanmıştır. Ayrıca hemşirelere ideal hemşirelik araştırma programının geliştirilmesi için neler istendi; sorulduğunda verdikleri yanıtlar sırasıyla aşağıda belirtilmiştir (5):

- Bir hemşire araştırmacıya sahip olma
- Sekreterial destek
- Komputer olanakları
- İstatistiksel destek
- Araştırma projelerinde işbirliği
- Araştırmacı dersleri
- Araştırmacı asistanlarının olması
- Burs, bursu almaları.

HEMŞİRELERİN YAYIN BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ:

Hemşirelerin uygulamaya dönük araştırmacı yapmaları kadar, araştırma bulgularını paylaşmaları da çok önemlidir. Bunun için yönetimin desteği ile hemşirelerin yayın becerileri geliştirilmelidir. Hemşirelik yönetiminin ilk işi hemşireleri yayın yapma konusunda motive etmesidir. Hemşirelere çalışması için uygun zaman ayırarak kütüphane kullanımını sağlamakla ilgili yayını olan hemşireleri hemşirelik yönetimi tarafından ve hemşirelik hastanede hemşirelerin bu başarıları kutlanmalıdır. Kısa dönemlerde hemşirelere yayın becerisini geliştirebilecekleri içeren kurslar verilmelidir (14).

UYGULAMADA ARAŞTIRMA BULGULARININ KULLANIMI

Klinik alanında hemşirelik araştırma bulgularının kullanımını için birçok model geliştirilmiştir. Bu modellerden;

1. İnstitüsyonel Model
2. A Regional Model: The Wiehe Project
3. A State Model: CURN bilinmektedir (27).

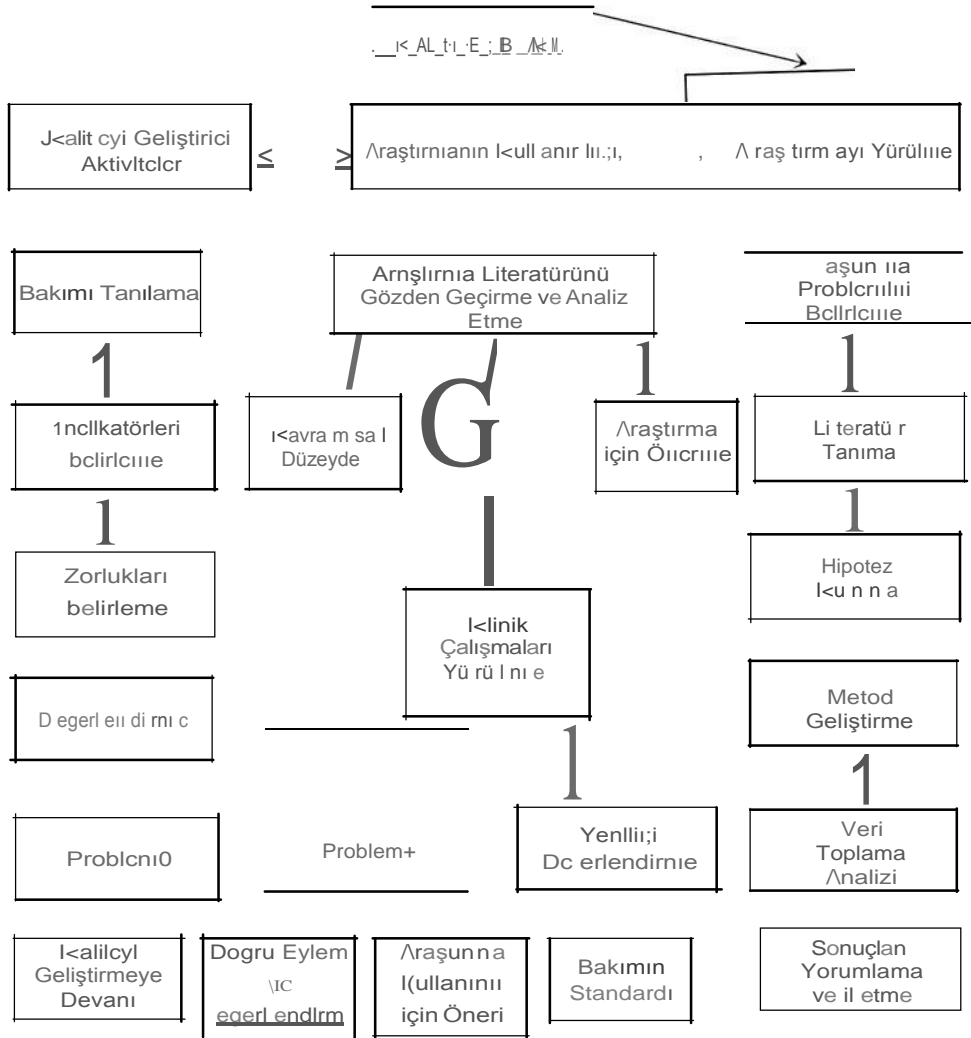
Burada son bir model olan "Hastanede kuruluşların da araştırma ya dayalı uygulama modeli'nden bahsedilecektir (19). Bu modelin oluşmasındaki gerekçeler şöyledir:

1. Hemşirelik yöneticilerinin araştırmaya dayalı hemşirelik uygulamaları yaptırması,
2. Hemşirelik araştırma departmanının kurulması ve işlevlerin devami için hastane yöneticilerinden destek sağlanması.
3. Hemşirelik araştırmaya programlarını uygulama için hastanenin çıkartılmasıyla amaçlanan politikalara ve işlemleri için bir kuruluşun olması.
4. Tüm düzeydeki hemşireleri araştırmaya komitesine ve aktivitelerine dahil etmesi.
5. Hemşirelik araştırmalarının hastanede bakımın kalitesini nasıl geliştireceği ve hemşirelik uygulamalarına nasıl entegre edileceğini gösteren araştırmaların yürütülmesi.

Şekil 4'de kaliteli bakım elde etmek için araştırmalara dayalı hemşirelik uygulama modeli görülmektedir (19).

Hemşirelik araştırmalarında bu yaklaşımlar geleneksel olmayan bir araştırmaya görüşünü doğurmuştur. Amerika'da 1992 yılında 350 yaşla ilgili bir hastanede geleneksel olmayan bir araştırma yürütüldü. Bu araştırma önce hemşireler 10-200'lerli grupları halinde araştırma metodları ve öneme ilişkin bilgilendirildi. Hemşireler mevcut sorunları sorunlara karşı hemşireler tarafından bu sorunlar kaydedildi. Tüm sorunlar hemşireler için destek mekanizmaları profesyonel hemşirelerin gelişimi ve tanınması hemşirelik bakım standartlarını belirlemek üzere 3 ana grupta toplandı. Tüm servislerden birer hemşirenin katıldığı 3 çalışma grubu 14 ay boyunca bu sorunları için ne yapabileceklerini tartıştı. Örneğin hemşirelik bakım standartlarındaki çalışmaları grup bu sorunu nasıl çözeceğinden önce hemşirelik bakımını tanımlaması gerektiğini fark etti. Virginia Ilenderson'un bakım tanımını ideal olarak kabul edip hastaneler-

eri nd e hemşirelik bakımını uygulamak için bu görüş doğrultusunda bir "değerlendirme aracı" geliştirdi. Her grnp çalışmasını bitirdikten sonra : elde ettikleri sonuçlarını tüm hemşirelerle paylaştı. Bu geleneksel olmaya n ya kla şımda n he mşireler: yönetici hemşireler, araştırmacı hemşireler birlikte çalışmak ta n , tartışmaktan, fikirlerini açıkça söylemekten . elde ettikleri sonuçları günlük hayatlarında ku lla nabilme kten çok mutlu oldu kla rını belirterek, daha ileri hemşirelik araştırmaları ya pa bilmele ri için öneriler getirdiler (17).

Şekil 9. Araştırmaya Dayalı İ leinşir clik Uygulama Modeli.

Diğer bir çalışma ise hemşirelerin ilaç uygulamaları nda önemli rolleri olduğundan, ilacın hazırlama uygulama aşamasına kadar her aşamasına hemşirelerin kalmasıdır. Bu araştırmada hemşirelerin ekip halinde bir araştırmayı yürütmelerinin çok eğlenceli olduğu. onları n ilaç hazırlama işlemlerini anlama ve bilgilerini arttırma ve klinik araştırmalarının önemli kavrama açısından çok katkıda olduğu belirtilmiştir (21).

İlçin şirelerin araştırmalarına nda yalnızca hasta bakımının kalitesini geliştirmek için düzeyde kalmayıp, aynı zamanda ülkenin sağlık politikalarında karar alma aşamasında etkili olarak araştırmaları nı da yürütülmesine kalmasıdır. Üniversiteler, Ekonomistler, hükümet yetkilileri ile işbirliği yaparak aşağıda belirtilenler gibi ülke sorunlarına çözüm bulmada liderlik rollerini de üstlenmelidir (10.. 16).

Sosyal Problemleri
Tanımlayıp, İzlenmek

Bu Problemleri Ortadan
Kaldırmak için Çözüm
Yollarını Bulma

En Uygun Önceliği
EYLİCİC Geçirmede
Öncülü İçin

Sonuç olarak: her hastane ve sağlık kuruluşu kendi koşullarını gözününcü alarak, tüm düzeydeki hemşirelerin araştırmaya yapabileceği için gerekli stratejiler ve organizasyonu kurmalıdır. Çünkü araştırmayı öğrenmek: deneyim mavi si ile gökyüzünü mavi si arasındaki farkı anlamak, eskiden farklı düşünmek, böylece gerçekleri objektif değerlendirmek demektir.

SUMMARY

RESEARCH UTILIZATION IN NURSING

Nurses and community leaders have noted that progress in utilizing the results of Nursing Research Studies has proceeded slowly-too slowly for many who are anxious to establish a scientific base for nursing actions. Over the past two decades, a number of changes have been made in nursing education and in nursing research. What were prompted by the desire to develop a better knowledge base for the practice of nursing. The need to reduce the gap between nursing research and nursing practice has been the topic of much discussion, but have been relatively slow for many efforts to achieve that goal.

KAYNAKLAR

1. Akdemir N ve ark. "İlçmşir eli k te Bilim Uzııanlığı ve Bilim Doktorası Programlan Gereği Araştırma Yapmış Eğilim Elemanlarının Karşılaşıkıan Güçlü'ıklar", Türk Hemşireler Dergisi. 1986 (36: 3).
2. Akgönül G. Conk Z. "Ege Üniver si tesi Hemşireli k Yı'ık sek oku lu ndn Yü k sek li san s ve Doktora Egitiminin Gelişimi ve Yapılan Araştırmaların incelenmesi". 1. Ul u sal Hem şir eli k Eğilim Sempozyumu. İstan bu l. 11 - 12 Ey lü l 1986.
- :t Bahar Z. "Hemşir cli k Bilimin de ista ti stik ve Araştırmanın Önemi". Ege Üniv. H.Y.O. Dcrg.. 1990. (6: 3).
- L Bahar Z. Hemşircin Görev ve işlevleri. Hrkes için Sağlık Programı. İl emşir eli k Dizi. No: 2 (Çcv.). D.S.Ö. Avrupa Ölğcsel Ofisi. Copcnhagen. 1991.
5. Bctz. LC and ali. "Nu r sin g Rescarch Productivity in Clinieal Sclli ngs". Nursing Outlook. July/Aug.. 1990. (38: 4).
6. Biro I L. Hemşir eli k Süreci. İlçmşirclik Bakımında Planlı Yak laş ım . Tcmniuz Matbaa ve Yayıncılık, Ankara. 1989.
7. Damrosch PS. "Research Prcparalion for Uncler gra du tcs ". Nu r si n g Oullook. Nov. Dec.. 19 87. (35: 6).
8. Darling HV. Roger J. Rcsearch for Practising Nurscs. Mac Millian. 1986.
9. Goodc JC. Blcgen AM. "Dcvclop111e n t a n d Evaluation ora Rcsearch-Bascd Managemnt In İl crvcnli on. A Rccognition Protocol". JAJ\ıIA, April. 1993. (23: 4).
10. İl linshaw SA. "Using Rcsearch to Shape İl k allı lı Policy". Nursing Outlook. Jamı..ıry/Feb.. 1988 . (36: 1).
11. İl olm cs BS and ali. "Rescar ch on Evcry Rung of Lhc Cli nica l Nursc Ladder ", AJON. Fcb. 1989.
12. İl nın AK Bevis EM. İl crhh o !T Ti<. "Rcsearch Activilics of Clinical Nurse Researchers". Nursing Rcscarch. July/Aug.. (36: 4).
13. İl Lasclinger Si l. Johnson G. Kohr R. "Building Undcrgraclı al e Nursing Studcnı's İl knowlclge of thc Rcsearch Prccss in Nur sing ". Journal of Nursing C-:ducation. Mareh. 1990. (29:3).
14. Maleo A. Mar:(clakne Mccker İlİM. " Publi cali on Ski li Dcvc İl opm eril in Nursing A Vilal Role of Nurse E xccu li vcs". JONA. April. 1992. (22: 4).
15. Mood E. Lindo and ali. "Analysisofa Decade of Nu rsin g Praclıce Rcsearch: 19 77 - 19 86" . Nırsing Rcsearch. Nov/Dec. 1988. (37: 6).

16. Nagc:lkcrk MN. I ! cn ry R ' Lcader ship Through Policiy Rcscarch". JONA. May. 1991. (21: 5).
17. Parkt:r EM. Gorclon es. Brannon TP. "Ivolving Nursing Staff in Rescarch. A Non-Traditlonal Approach". JONA. April. 19 92 . (22: 4).
18. Polivka JI3. Nickl.:! TJ. "e asc -e on tr ol Dcsign : An Approprialc Slrnclgy for Nursing Rcscarch". Nursing Rcscarch. July/A\ug, 1992. (41: 4).
19. Rosswurb AM. "A Rescarch-13ased Praclicc Model in a Hospital Sclli ng". JONA. March. 1992. (22: 3).
20. Sampsclic Me. Rcamc N. "T hc e li nical Rcscarch e enter : Inportant Hlcsourcc for !he Nursc In vesugati on ". Nursing lk scarcli. May/Junc. 19 9 2 . (41: 3).
21. Stanllcid A and ull. "Rcscar ch Praclicum for Uic Nurse in e li nical Drug Sludics". Journal of Nursing Education. Sciiip. 1992. (3 l: 77).
22. Trcccc WE. Trcccc WJ. Elements of Rescarch in Nursing. The ev Mosby eonip. 1 9 7 3.
23. Vessey AJ. eampos GR. "T hc Role of Nu rsing Rcscarch e omi nlt ccs". Nursing Rcscarch. July/A\ug. 199 2 . (41: 4).
24. WHO. EURO Rcports and Sludics 22. Nursing Scrviccs. Rcport ona \il0 Syni posiu III . Rcgional Officc For EUROPE WHO. Copenliagcn. 1980. 20-23 Nov. 1978.
25. WHO. Rcscarch in Human Rcproduction: Slrcngthcning of Rcsourccs in Dcvcloping eountrics. Rcporl of a WHO Study Group. Tcchnical Repor t Seri sc 627. WHO. Gcnvva. 1978.
26. Williamson MY. kscarch Mcthodo I ogy and i ts Applicalion to Nursing. A Wilcy Mcclica l Publication. John Wilcy and Sons. Ncw York. ehichestcr. Brisbane. Toronto. 1 981.
27. Wilson Si l. Rescarch in Nur sin g. Addison-Wcslcy Publishing Comp in e. 1989.
28. Woods F:--J. Ca tan zoro M. Nursing Rcscarch Thcory and Practicc. The CV Mosby Comp. SI Loui s. Washington . DC. Toron to. 1988.